

до наказу від _____ 2021 р. № _____

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету (директор ННІ)

Остапчук А. Д.

“ ____ ” _____ 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2021 р.

Завідувач кафедри Луцяк В. В.

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП _____

Ковтун О. А.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ**

спеціальність 073 «Менеджмент»

освітня програма Адміністративний менеджмент

Факультет (ННІ) аграрного менеджменту

Розробники: в.о. завідувача кафедри АМтаЗЕД, д.е.н., доц. Луцяк В. В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Управління матеріальними ресурсами (назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	073 «Менеджмент»	
Освітня програма	Адміністративний менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)		2
Семестр		3
Лекційні заняття	год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	год.	8 год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	год.	106 год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	год.	14

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття знань для здійснення аналізу матеріальних ресурсів медичного закладу. Вивчення дисципліни дозволяє впровадити сучасні підходи формування інформаційного забезпечення аналізу матеріальних ресурсів підприємства, ефективності використання матеріальних ресурсів в медичних закладах, урахування впливу матеріальних ресурсів на результативні показники діяльності медичного закладу, що дозволяє: досягти економії матеріальних ресурсів, знизити абсолютну та питому вагу окремих видів ресурсів, отримати змогу при залученні одної і тої ж кількості ресурсів надавати більшу кількість послуг без додаткових витрат суспільної праці та без втрат якості, підвищувати ефективність виробництва в цілому в кожному медичному закладі.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів із питань щодо управління матеріально-технічним забезпеченням надання медичних послуг, удосконалення системи облікової інформації, необхідної для обґрунтування управлінських рішень та підвищення ефективності господарської діяльності медичних закладів на основі оцінювання та раціонального використання виробничих запасів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: методики типології й класифікації ресурсів; характеристики та механізми застосування на практиці різноманітних видів ресурсів, які управлінець має набувати й використовувати у своїй діяльності; управлінські прийоми в процесі менеджерського забезпечення функціонування медичного закладу; способи врахування типів й обсягів ресурсів у процесі планування діяльності (складання бізнес-плану, фінансового плану); методики оперативного оволодіння знаннями про ресурси різноманітних типів; показники оцінки повноти і своєчасності забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та їх раціонального використання; зміст виробничої програми; сутність ритмічності роботи підприємства; зміст ефективності використання основних засобів і персоналу підприємства.

вміти: здійснювати оцінювання необхідних типів та обсягів матеріальних ресурсів для управління їх структурою; застосовувати технології й основні підходи економії матеріальних ресурсів підприємства; оцінювати результати використання матеріальних ресурсів підприємства і здійснювати глибокий системний аналіз на основі набутого досвіду; виявляти джерела ресурсного наповнення функціонування медичного закладу та ефективно формувати повний перелік матеріальних ресурсів медичного закладу; визначати ступінь обґрунтування потреби підприємства в матеріальних ресурсах; оцінювати стан виконання плану матеріально-технічного забезпечення; досліджувати стан і динаміки виробничих запасів матеріальних ресурсів; оцінювати ефективність використання матеріальних ресурсів та її вплив на обсяги й асортимент медичних послуг; виявляти резерви щодо скорочення витрат матеріальних ресурсів та зниження матеріаломісткості продукції і розроблення заходів з їх реалізації.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): _____

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): __ СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів в організації. СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію. СК 10. Здатність управляти організацією та її розвитком. _____

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА													
Тема 1. Поняття та склад матеріальних ресурсів підприємства								23	1	1			21
Тема 2. Сутність системного управління матеріальними ресурсами								23	1	1			21
Тема 3. Методико-аналітичне та організаційне забезпечення процесів управління матеріальними ресурсами								24	1	2			21
Разом за змістовим модулем 1								70	3	4			63
Змістовий модуль 2. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ													
Тема 4. Аналіз системи планування та забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами								24		2			22
Тема 5. Резерви та шляхи раціонального використання матеріальних ресурсів								24	1	2			21
Разом за змістовим модулем 2								48	1	4			43
Курсова робота			-	-	-		-						
Усього годин								120	4	8			106

4. Теми семінарських занять

№ з/п			Назва теми	Кількість годин
1				
2				
...				

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДРИЄМСТВА	
1	<i>Планування ресурсів.</i> Мережеві графіки типу «Робота-Вершина». Мережеві графіки типу «Робота-Дуга». Критичний шлях. Ресурсне планування при обмеженні за часом. Ресурсне планування при обмеженні обсягів ресурсів. Календарне планування з використанням діаграми Ганта. <i>Управління закупівлями ресурсів.</i> Планування управління закупівлями. Правове регулювання закупівель та постачання. Організаційні форми закупівель. Основні вимоги в циклі закупівель та постачання. Вимоги до порядку розміщення замовлень. Контроль закупівель.	2
2	<i>Управління постачанням ресурсів.</i> Планування постачання. Вихідні дані для календарного планування ресурсного забезпечення проєктів (документи). Схема взаємодії підрозділів при управлінні виробничо-технологічною комплектацією фазами проєкту. <i>Управління запасами.</i> Витрати на формування і зберігання запасів. Методи контролю рівня запасів (АВС-метод). Основна модель управління запасами. Оптимальний розмір замовлення.	2
	Змістовний модуль 2. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ	
3	<i>Аналіз процесу постачання матеріальних ресурсів.</i> Вивчення строків та умов поставок. Аналіз недопостачань. Аналіз порушення якості та недоліки за номенклатурою. Оцінка розрахунку обсягів матеріальних ресурсів за укладеними договорами. Оцінка обґрунтованості та ефективності формування портфеля замовлень на матеріальні ресурси. Аналіз ритмічності постачань матеріальних ресурсів.	2
4	<i>Системи аналітичного вимірювання результативності та методи побудови рейтингових оцінок.</i> Аналіз впливу факторів на відносні показники результативності. Аналіз рентабельності підприємства з використанням моделі Дюпона. Сутність та види рейтингових оцінок. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості підприємства.	2
Разом		8

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

1. Технологічний концепт ресурсів, заснований на усвідомленні виробництва як процесу безпосереднього використання внутрішніх фізичних властивостей ресурсів - продуктивності праці і родючості землі.

2. Зародження та формування сучасного економічного концепту ресурсів.
3. Економічний концепт ресурсів, заснований на пріоритеті споживання.
4. Виробничі ресурси підприємства.
5. Основні виробничі фонди.
6. Оборотні кошти.
7. Зміст та завдання управління ресурсами.
8. Планування, регулювання, контроль матеріальних ресурсів.
9. Фондовіддача.
10. Фондоємність.
11. Фондоозброєність.
12. Фізичний знос.
13. Моральний знос.
14. Амортизація.
15. Норма амортизації.
16. Коефіцієнт оборотності.
17. Середня тривалість одного обороту.
18. Основні принципи планування ресурсів при виконанні проекту.
19. Сутність планування.
20. Основні процеси планування.
21. Взаємозв'язок рівнів планування.
22. Види планування.
23. Структура декомпозиції робіт (Work Breakdown Structure).
24. Загальна схема структури проекту.
25. Мережеві графіки типу «Робота-Вершина».
26. Мережеві графіки типу «Робота-Дуга».
27. Критичний шлях.
28. Ресурсне планування при обмеженні за часом.
29. Ресурсне планування при обмеженні обсягів ресурсів.
30. Зміст закупівель.
31. Управління закупівлями.
32. Задачі проектно-закупівельної фази проекту.
33. Організаційні форми закупівель.
34. Основні вимоги в циклі закупівель та постачання.
35. Вимоги до порядку розміщення замовлень.
36. Контроль закупівель.
37. Типи товарних ринків.
38. Вимоги до системи забезпечення проекту ресурсами.
39. Схема взаємодії підрозділів при управлінні виробничо-технологічною комплектацією фазами проекту.
40. Сутність запасів, їх види, точка замовлення, страховий запас.
41. Мета та задачі при управлінні запасами матеріальних ресурсів.
42. Витрати на формування і зберігання запасів.
43. Методи контролю рівня запасів (ABC-метод).
44. Основна модель управління запасами.
45. Оптимальний розмір замовлення
46. Сутність логістики та логістичної системи, мета логістики, задачі логістики.

47. Об'єкти логістичного управління.
48. Структура логістичної системи при проектному управлінні.
49. Основні статті витрат на утримання складів.
50. Витрати на обслуговуючий персонал.

Комплекти тестів

1. Які показники характеризують рух основних засобів?:

- а) коефіцієнти оновлення та вибуття;
- б) фондівдача і фондоємність;
- в) фондівдача, фондомісткість, фондоозброєність, рентабельність;
- г) коефіцієнти зносу та придатності.

2. Які показники характеризують ефективність використання основних засобів?:

- а) коефіцієнт оновлення та вибуття;
- б) фондівдача і фондомісткість;
- в) фондівдача, фондомісткість, фондоозброєність і рентабельність;
- г) коефіцієнти зносу та придатності.

3. Які чинники впливають на підвищення продуктивності праці?:

- а) зменшення чисельності працівників та обсягів виробництва;
- б) збільшення чисельності працівників та обсягів виробництва;
- в) зменшення чисельності працівників і збільшення обсягів виробництва;
- г) збільшення чисельності працівників в апараті управління.

4. Як збільшення собівартості продукції впливає на прибуток підприємства?:

- а) прибуток збільшується;
- б) прибуток зменшується;
- в) обсяг випуску продукції зменшується;
- г) зростають витрати на випуск одиниці продукції.

5. У чому полягає суть методу беззбитковості під час розрахунку вихідної ціни?:

- а) ціна встановлюється на рівні забезпечення цільового прибутку;
- б) ціна встановлюється на рівні нижчому за витрати виробництва;
- в) ціна встановлюється на рівні прямих витрат і наміченого прибутку;
- г) ціна встановлюється на рівні покриття витрат.

6. Які основні шляхи збільшення доходів у закладах охорони здоров'я?:

- а) підвищення продуктивності праці;
- б) зниження собівартості продукції за збереження її якості;
- в) упровадження нових технологій;
- г) усі відповіді правильні.

7. Укажіть внутрішні фактори, що впливають на рівень доходів у закладах охорони здоров'я.

- а) обсяг реалізованої продукції та послуг (у натуральному вираженні);
- б) ціни на продукцію та послуги;
- в) ефективність використання матеріально-технічної бази;
- г) усі відповіді правильні.

8. Збільшення обсягу надання медичних послуг за інших рівних умов призводить до:

- а) підвищення фондоозброєності праці;
- б) підвищення фондовіддачі;
- б) підвищення фондоємності; г) підвищення рентабельності основних засобів.

9. Підвищення швидкості обертання сировинних й товарних запасів за незмінного їх розміру, за інших рівних умов спричинить до:

- а) збільшення терміну їх обороту в днях;
- б) зменшення обсягу товарообороту;
- в) збільшення обсягу товарообороту;
- г) зменшення кількості їх оборотів за певний період часу.

10. Яка сутність поняття «моральний знос основних засобів»?

- а) це процес відшкодування зносу основних засобів;
- б) це втрата первісних техніко-експлуатаційних, тобто споживчих якостей через створення нових, більш ефективних;
- в) це процес знецінення діючих засобів праці до настання їх повного фізичного спрацювання;
- г) це поступове зменшення реальної вартості основних засобів.

11. Яка сутність поняття «фізичний знос основних засобів»?

- а) це процес відшкодування зносу основних засобів;
- б) це втрата первісних техніко-експлуатаційних, тобто споживчих якостей через створення нових, більш ефективних;
- в) це процес знецінення діючих засобів праці до настання їх повного фізичного спрацювання;
- г) це поступове зменшення реальної вартості основних засобів.

12. Чинниками зниження обсягу товарообороту підприємств є:

- а) зменшення витрат часу пацієнтів на очікування обслуговування;
- б) зростання пропускної спроможності приймального відділення;
- в) зниження інтенсивності потоку пацієнтів;
- г) підвищення рівня культури обслуговування.

13. Яким чином оборотні засоби переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції?:

- а) частинами в міру спрацювання;
- б) повністю протягом виробничого циклу;
- в) не переносять узагалі;
- г) правильної відповіді не має.

14. У чому полягає суть тактичного планування:

- а) у розробці комплексної програми дій, цілей підприємства та основних шляхів їх досягнення;
- б) у розробці конкретних, вузько спрямованих цілей підприємства і заходів, потрібних для їх здійснення;
- в) у детальній розробці планів підприємства та його підрозділів для повсякденного керування виробничою діяльністю підприємства;
- г) у розробці та обґрунтуванні планових завдань на будь-якому рівні.

15. Яка сутність поняття «амортизація основних засобів»?:

- а) це процес перенесення вартості основних засобів на собівартість продукції, що виготовляється;
- б) це відтворення основних засобів;

- в) це зношення основних засобів;
- г) це витрати на утримання основних засобів.

8. Методи навчання.

1. Методи на основі джерел інформації – індивідуальні презентації.
2. За ступенем активізації творчої активності – ділові ігри (кейс-стаді).
3. За рівнем самостійно-пізнавальної діяльності – проблемно-інформаційні, проблемно-пошукові та дослідницькі методи.
4. Інтерактивні методи – робота в малих групах.
5. Ситуаційні методи – ситуаційні задачі.

9. Форми контролю.

Контроль успішності навчання студентів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю.

Здійснюється оперативний і рубіжний (модульний) поточний контроль.

Оперативний поточний контроль здійснюється у формі індивідуального та групового контролю засвоєння навчального матеріалу, перевірки підготовленості студентів до виконання практичних занять.

Рубіжний (модульний) поточний контроль здійснюється у вигляді письмових контрольних робіт за темами лекційного курсу та практичних занять (теоретичні питання, тестові завдання, презентація результатів групової роботи над вирішенням проблемних завдань (кейс-стаді), розв'язування задач).

Поточний контроль за останнім змістовим модулем проводиться в останній тиждень навчального семестру.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (5-й семестр) за графіком семестрового контролю у вигляді тестів.

Тести – один із ефективних інструментів здійснення контролю знань. Такий вид контролю охоплює контролем великий обсяг матеріалу; зменшує, порівняно із традиційним опитуванням, затрати часу на 50 %; уможливорює впровадження модульного навчання та системи рейтингового контролю; підвищує об'єктивність оцінювання знань; є мотиваційним чинником, оскільки студенти вивчають саме те, що оцінюється; контролює не тільки велику кількість теоретичних питань, але й практичні навички.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		іспит	
T1	T2	T3	T4	T5	30	100
14	14	14	14	14		

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

Методичні вказівки та завдання до виконання практичних робіт з дисципліни «Управління матеріальними ресурсами» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання. Укладач: В. В. Луцяк. К.: Видавництво НУБіП України. 2020. 84 с.

12. Рекомендована література

– основна

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
5. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.
6. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
7. Закон України «Про захист економічної конкуренції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 20.09.2020).

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку відбору, схвалення і реєстрації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки та вимог до таких проектів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/715-2013-п/para22#n22>.

10. Закон України «Про інститути спільного інвестування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/684-2012-п/para42#n42>.

12. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку конкуренції на 2014-2024 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/690-2012-п>.

13. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку внутрішньогалузевої конкурентоспроможності підприємств» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/TM041435.html.

14. Баканов, М. И. Теория экономического анализа : учебник / М. И. Баканов, М. В. Мельник, А. Д. Шеремет ; под. ред. М. И. Баканова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2015. – 536 с.

15. Гадзевич, О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансовогосподарської діяльності підприємств : навч. посіб. / О. І. Гадзевич. – К. : Кондор, 2017. – 180 с.

16. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства : навч. посіб. / Т. Д. Костенко [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. и доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 400 с.

17. Кармазін, В. А. Економічний аналіз : практикум / В. А. Кармазін, О. М. Савицька. - К. : Знання, 2017. - 255 с.

18. Вороненко, Ю.В., Гойда, Н.Г., Зозуля, І.С., Латишева, Є.Є., & Михальчук, В.М. (2013). Сучасні підходи до управління матеріальними ресурсами медичного закладу. Укр. Мед. Часопис, 1(93), 19–22.

– допоміжна

1. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства : навч. посіб. / В. П. Шило [та ін.]. – К. : Кондор, 2017. – 240 с.

2. Макарьева, В. И. Анализ финансово-хозяйственной деятельности организации : учебник / В. И. Макарьева, Л. В. Андреева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2017. – 304 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Державний експертний центр МОЗ України : веб-сайт. URL: <https://www.dec.gov.ua/mtd/home/> (дата звернення: 22.09.2020).
2. Міністерство охорони здоров'я України : веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/> (дата звернення: 22.09.2020).
3. Верховна рада України. Офіційний вебпортал парламенту України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 22.09.2020).